C/2026/4085

24.7.2026

KOMISJONI ARVAMUS,

2. juuni 2026,

Madalmaade poolt vastavalt määruse (EL) 2016/399 (Schengeni piirieeskirjad) artikli 27a lõikele 3 oma sisepiiridel (maismaa- ja õhupiiridel) piirikontrolli taaskehtestamise vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta

(Ainult hollandikeelne tekst on autentne)

(C/2026/4085)

(1) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikele 2 moodustab liit oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva sisepiirideta ala, kus isikute vaba liikumine on tagatud koos välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserändega ning kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud asjakohaste meetmete rakendamisega.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruse (EL) 2016/399 (mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad) (kodifitseeritud tekst)) ([1]) artikli 25 kohaselt võib liikmesriik avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tõsise ohu korral erandkorras ja ajutiselt taaskehtestada piirikontrolli kõikidel või teatavatel sisepiirilõikudel. Seda tuleks teha üksnes viimase abinõuna ning piirikontrolli ajutise taaskehtestamise ulatus ei tohiks olla suurem ega selle kestus pikem, kui on rangelt vajalik tuvastatud tõsisele ohule reageerimiseks.

(3) Schengeni piirieeskirjade artikli 25a lõikes 4 on sätestatud, et kui liikmesriik kavatseb eeldatava tõsise ohu kõrvaldamiseks taaskehtestada sisepiiridel piirikontrolli, peab ta teavitama Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike sellise kontrolli kavandatavast taaskehtestamisest vähemalt neli nädalat ette või võimalikult kiiresti, kui sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise vajaduse tekitanud asjaolud saavad liikmesriigile teatavaks vähem kui neli nädalat enne kavandatavat piirikontrolli taaskehtestamist.

(4) Schengeni piirieeskirjade artikli 27a lõike 3 kohaselt peab komisjon pärast seda, kui ta on saanud teate sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitama juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb sisepiiridel pidev piirikontroll kestusega kokku 12 kuud, oma arvamuse sellise piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.

(5) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise ja pikendamise raamistikku muudeti oluliselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1717 ([2]), mis jõustus 10. juulil 2024. Kõikide Schengeni piirieeskirjade III jaotise II peatükis nimetatud tähtaegade algust on seetõttu arvestatud alates kõnealusest kuupäevast.

(6) Madalmaade ametiasutused teatasid 11. novembri 2024. aasta kirjaga Schengeni piirieeskirjade artikli 25a alusel piirikontrolli kehtestamisest sisepiiridel (maismaa- ja õhupiiridel) kuueks kuuks – alates 9. detsembrist 2024 kuni 8. juunini 2025.

(7) Madalmaade ametiasutused teatasid 25. aprilli 2025. aasta kirjaga piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest veel kuue kuu võrra – alates 9. juunist 2025 kuni 8. detsembrini 2025.

([1]) ELT L 77, 23.3.2016, lk 1.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1717, millega muudetakse määrust (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (ELT L, 2024/1717, 20.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1717/oj).

(8) Madalmaade ametiasutused teatasid 10. novembri 2025. aasta kirjaga sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest teist korda veel kuue kuu võrra – alates 9. detsembrist 2025 kuni 8. juunini 2026. Madalmaade ametiasutused teatasid 8. mai 2026. aasta kirjaga sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise pikendamisest kolmandat korda veel kolme kuu ja 22 päeva võrra – alates 9. juunist 2026 kuni 30. septembrini 2026.

(9) 16. jaanuaril 2026 esitasid Madalmaad kooskõlas Schengeni piirieeskirjade artikli 33 lõikega 2 aruande sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise kohta ajavahemikuks 9. detsembrist 2024 kuni 8. detsembrini 2025.

(10) Madalmaad kaasati sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist käsitlevasse komisjoni struktureeritud dialoogi. Pärast Madalmaadelt pikendamise kohta teadete saamist jätkus struktureeritud dialoog Schengeni piirieeskirjade artikli 27a lõikes 4 sätestatud konsulteerimisprotsessi raames.

(11) Praegust olukorda sisepiiridel kirjeldati 23. aprilli 2025. aasta aruandes Schengeni ala olukorra kohta ([3]) ja seda arutatakse korrapäraselt Schengeni nõukogus.

(12) Nagu on sätestatud Schengeni piirieeskirjade artikli 27a lõikes 3, peab komisjon pärast seda, kui ta on saanud teate sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitama juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb sisepiiridel pidev piirikontroll kestusega kokku 12 kuud, oma arvamuse sellise piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta. See kohustus tekkis, kui 25. aprillil 2025 saadi teade kõigil maismaa sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta.

(13) Pärast seda, kui on hinnatud kõiki eespool nimetatud teateid ja aruannet, mida täiendati Madalmaade poolt konsulteerimisprotsessi raames esitatud teabega ja muude avalikult kättesaadavate ametlike dokumentidega, võtab komisjon vastu järgmise arvamuse.

TEADETE JA ARUANDE HINDAMINE

I. VORMINÕUDED

(14) Schengeni piirieeskirjadega on teavitamisraamistikus kehtestatud liikmesriikidele mitu vormilist kohustust.

(15) Kõik sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja pikendamist käsitlevad teated edastati kooskõlas Schengeni piirieeskirjade artikli 25a lõikes 4 sätestatud tähtaegadega, st hiljemalt neli nädalat enne sisepiiridel piirikontrolli pikendamise jõustumist.

(16) Teated sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise ja pikendamise kohta esitati komisjoni rakendusotsuses (EL) 2025/315 ([4]) sel eesmärgil sätestatud vormi kasutades.

(17) Madalmaad ei ole oma teates märkinud Schengeni piirieeskirjade artikli 27 lõike 1 punktis c nõutud ametlike piiripunktide nimesid.

([3]) COM(2025) 185 final.

([4]) Komisjoni 14. veebruari 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/315, millega kehtestatakse sisepiiridel piirikontrolli ajutisest taaskehtestamisest või pikendamisest teatamise vorm (ELT L, 2025/315, 17.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/315/oj).

(18) Schengeni piirieeskirjade artikli 27 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid olukorras, kus piirikontrolli on rakendatud kuus kuud, esitama igas järgmises teates riskihindamise, milles kirjeldatakse tõsise ohu ulatust ja eeldatavat arengut. Komisjon märgib, et pikendamist käsitlevates teadetes ei ajakohastatud riskihindamist tõsise ohu kohta pikendamisest teatamise ajal. Ta rõhutab, kui oluline on teha selline riskihindamine, võttes arvesse tõsise ohu suundumusi sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisele eelnenud perioodil ning kasutades riiklikul tasandil ja asjaomaste liidu asutuste koostatud riskianalüüse.

(19) Schengeni piirieeskirjade artikli 33 lõike 2 kohane sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja pikendamist käsitlev aruanne, mille Madalmaad pidid esitama 8. detsembril 2025 (12 kuu möödudes), esitati 26. jaanuaril 2026.

(20) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja pikendamist käsitleva aruande koostamisel kasutatakse komisjoni rakendusotsuses (EL) 2025/308 ([5]) sätestatud ühtset vormi.

II. VAJALIKKUS JA PROPORTSIONAALSUS

Madalmaade ametiasutuste seisukoht

(21) Kõigis oma teadetes viitavad Madalmaade ametiasutused avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardavale tõsisele ohule, mis tuleneb püsivalt suurest ja kumulatiivsest survest, mida avaldab riiklikule varjupaiga- ja rändesüsteemile ebaseaduslike rändajate ja rahvusvahelise kaitse taotlejate ning ajutise kaitse saamise nõuetele vastavate Ukraina kodanike sissevool.

(22) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise eesmärk on piirata ebaseaduslike rändajate ja varjupaigataotlejate arvu, et vähendada survet Madalmaade avalikele teenustele, eelkõige varjupaigataotlejate vastuvõtmise suutlikkusele ja sotsiaaleluruumidele, samuti tervishoiu-, haridus- ja integratsiooniprogrammidele.

(23) Madalmaade ametiasutused osutavad järgmisele:

— Dublini määruse kohaste üleandmiste vähene arv ning vastutavatesse liikmesriikidesse tagasisaatmise võimatus;

— jätkuvad probleemid, mida põhjustavad inimeste ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja rändajate kasutamine vahendina;

— ülerahvastatusest tulenev oht nii varjupaigataotlejate kui ka vastuvõtukeskuste töötajate tervisele ja ohutusele;

— nende Madalmaade omavalitsusüksuste suurenev arv, kes märgivad, et nad ei suuda rohkem rahvusvahelise kaitse taotlejaid või saajaid majutada;

— avalikku korda ja turvalisust ähvardav oht, mis tuleneb korrarikkumistest ja kuritegudest, mille toimepanijad on varjupaigataotlejad, kes on sageli riikidest, mille puhul on taotluste rahuldamise määr madal;

— negatiivne mõju üldsuse toetusele rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtmisel.

(24) Madalmaade ametiasutused märgivad, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine annab Madalmaade piirivalveasutusele piiril kontrollide tegemiseks suurema paindlikkuse, võimaldades teha samas kohas pikema aja jooksul rohkem kontrolle kui nende riigisiseste õigusaktide alusel, mis reguleerivad varasemaid õiguskaitseasutuste kontrolle piirialadel (nn mobiilne julgeolekukontroll), mida viis läbi Madalmaade kuninglik sõjaväepolitsei (*Koninklijke Marechaussee*).

([5]) Komisjoni 14. veebruari 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/308, millega kehtestatakse sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist või pikendamist käsitleva aruande ühtne vorm kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 artikliga 33 (ELT L, 2025/308, 17.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/308/oj).

(25) Madalmaade ametiasutused väidavad, et piirikontroll sisepiiridel on laiema eesmärgiga kui varasemad õiguskaitseasutuste kontrollid piirialadel, aidates avastada ja ennetada ebaseaduslikku rännet ning avastada piiriüleseid kuritegusid, sealhulgas inimeste ebaseaduslikku üle piiri toimetamist.

(26) Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise esimese 12 kuu jooksul keelas Madalmaade piirivalveasutus riiki sisenemise ligikaudu 533-l kolmanda riigi kodanikul ja pidas kinni 265 isikut seoses selliste kuritegudega nagu inimeste ebaseaduslik üle piiri toimetamine (39 inimest), inimkaubandus (üks inimene), uimastitega seotud kuriteod, dokumendipettus ja liikluseeskirjade rikkumised.

(27) Õhupiiride puhul piirdub kontroll konkreetsete lendudega, mida riskianalüüsi või luureandmete põhjal seostatakse ebaseadusliku rände või piiriülese kuritegevuse ohuga.

(28) Maismaa sisepiiridel on kontroll minimaalne ja toimub mittesüstemaatiliselt, riskipõhiselt, sihipäraste pisteliste kontrollide vormis.

Komisjoni tähelepanekud

(29) Madalmaade ametiasutused on esitanud teabe avalikku korda ja sisejulgeolekut ähvardavate tuvastatud tõsiste ohtude eri aspektide kohta ning argumendid taaskehtestatud piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhjendamiseks. Samuti on nad jaganud komisjoniga Madalmaade parlamendile saadetud teavet sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise tulemuste kohta.

(30) Komisjon nendib, et Madalmaades on keeruline riigisisene rändeolukord, mida tõendavad andmed varjupaigataotluste, sealhulgas varem varjupaigataotlejana registreeritud või teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse alla võetud isikute ebaseadusliku sisenemise järel esitatud ning perekonna taasühinemiseks väljastatud sisenemislubadest tulenevate varjupaigataotluste koguarvu kohta. Madalmaade suutlikkust tagada rahvusvahelise kaitse taotlejatele nõuetekohased vastuvõtutingimused on mõjutanud ka vajadus toetada isikuid, kes Venemaa agressioonisõja tõttu Ukraina vastu vajavad ajutist kaitset.

(31) Komisjon märgib, et kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik liikumine võib olla sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise aluseks, kui see ebaseaduslik liikumine kujutab endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule. Sellega seoses on Schengeni piirieeskirjade artikli 25 lõike 1 punktis c viidatud konkreetselt olukorrale, kus kolmanda riigi kodanike ootamatu ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel koormab hästi ette valmistatud pädevate asutuste üldisi ressursse ja suutlikkust märkimisväärselt ning seab tõenäoliselt ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise.

(32) Komisjon rõhutab, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine ei muuda Madalmaade kohustusi, mis tulenevad varjupaika ja tagasisaatmist reguleerivatest ELi õigusnormidest. Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine võib aidata avastada liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikult sisenemise juhtumeid, hõlbustada kiiret tagasivõtmist sisepiiril ning tagada rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute ebaseadusliku liikumise viivitamatu avastamise, mis võimaldab nõuetekohaselt kohaldada Dublini määruse ([6]) norme, mis käsitlevad vastutuse jagamist varjupaigataotluse läbivaatamise eest. Teated sisaldavad aga kinnipidamis- ja tagasivõtmisjuhtumite arvu kohta erinevatel sisepiirilõikudel vaid piiratud teavet, mis õigustaks sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ja pikendamist.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31).

(33) Komisjon märgib, et hiljutised andmed näitavad, et nii Euroopa kui ka liikmesriikide rändeolukord on liidus märkimisväärselt paranenud. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet täheldas 2024. aastal ebaseaduslike piiriületuste arvu järsku kahanemist. 2025. aastal vähenes ebaseaduslike piiriületuste arv ELi välispiiridel 2024. aastaga võrreldes veerandi võrra (180 429 juhtumit 2025. aastal võrreldes 240 199 juhtumiga 2024. aastal). Madalmaade valitsuse avalikult kättesaadavate andmete kohaselt kahanes esmakordsete varjupaigataotluste arv 2024. aastal 16 % ja 2025. aastal toimus täiendav stabiilne vähenemine, mis eeldatavasti jätkub ka 2026. aastal. See vähenemine on osa laiemast suundumusest tänu suurematele ühistele jõupingutustele ELi välispiiride kaitsmiseks ja seda ei saa seostada üksnes sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisega Madalmaades.

(34) Komisjon märgib, et nii Madalmaade kontrollikoda kui ka Madalmaade rändeküsimuste nõuandekogu ja avaliku halduse nõukogu on järeldanud, et Madalmaade vastuvõtukriis on tingitud ebapiisavast rahastamisest ja suutmatusest säilitada struktuurne vastuvõtusuutlikkus ([7]).

(35) Komisjon täheldab, et Madalmaade kontrollikoda on järeldanud, et praegune sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine ei vähenda varjupaigataotluste arvu ja omab väikest mõju riiklikule varjupaigasüsteemile avalduvale survele. Kuigi sisenemiskeeldude arv on võrreldes varasemate õiguskaitseasutuste kontrollidega suurenenud, peetakse piiril kinni alla 1 % varjupaigataotlejatest ning vahistamiste või väljasaatmiste arv ei ole märkimisväärselt kasvanud ja on mõnel juhul kahanenud ([8]).

(36) Komisjon märgib, et teadetes ja aruandes ei ole esitatud konkreetseid põhjendusi sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise otsuse geograafilise ja ajalise kohaldamisala valiku kohta. Ei ole selgitatud, miks just kuuekuuline (mitte lühem) periood tundub kõige sobivam. Madalmaade-Belgia ja Madalmaade-Saksamaa piiril ei tehta rändesurve alusel mingit vahet.

(37) Komisjon märgib, et piiriülesele reisimisele avalduva mõju piiramiseks toimub piirikontroll riskipõhiste pisteliste kontrollidena.

III. ALTERNATIIVSED MEETMED

Madalmaade ametiasutuste seisukoht

(38) Madalmaade ametiasutused nimetasid seoses sisepiiridel (maismaa- ja õhupiiridel) piirikontrolli taaskehtestamisega mitut alternatiivset meedet, mida nad kasutavad.

(39) Saksamaaga tehtava koostöö vallas juhivad Madalmaade ametiasutused tähelepanu Madalmaade ja Saksamaa vahelisele piiriülest politseikoostööd käsitlevale lepingule (Enschede leping), mis jõustus 1. septembril 2006, ning Saksamaa politsei ning Madalmaade politsei ja piirivalveasutuse vahelisele tihedale koostööle piirialadel ühise piirikoordineerimiskeskuse ja viie piiriülese politseirühma raames.

(40) Belgiaga tehtava koostöö vallas osutavad Madalmaade ametiasutused 1. oktoobril 2023 jõustunud ajakohastatud Beneluxi politseikoostöö lepingule, mis võimaldab paremat teabevahetust ning edendab ühist politsei- ja õiguskaitsetegevust piirialadel.

(41) Madalmaade ametiasutused märgivad, et nad suhtlevad nii Saksamaa kui ka Belgia kolleegidega, et parandada piiriülest koostööd sisepiiridel, sealhulgas tagasivõtmise valdkonnas. Madalmaad ja Belgia on kokku leppinud koostööprotokollis, et suurendada nende tagasivõetavate ebaseaduslike rändajate arvu, kes on sisepiiridel kinni peetud.

(42) Madalmaade piirivalveasutus kasutab mitmesuguseid tehnoloogilisi lahendusi, eelkõige numbrimärgi automaatset tuvastamist (ANPR).

([7]) Algemene Rekenkamer, „Focus op opvangcapaciteit voor asielzoekers“, aruanne, 18. jaanuar 2023; Adviesraad Migratie en Raad voor Openbaar Bestuur, „Asielopvang uit de crisis“, aruanne, 17. juuni 2022.

([8]) Algemene Rekenkamer, „Focus op grenscontroles“, aruanne, 3. juuni 2025.

(43) Madalmaade ametiasutused märgivad, et riigisisene õigus piirab õiguskaitseasutuste kontrollide kasutamist piirialadel ja seetõttu tegelevad nad mobiilset julgeolekukontrolli reguleerivate riigisiseste õigusaktide muutmisega, et parandada ja suurendada õiguskaitseasutuste kontrollide tulemuslikkust, sealhulgas selliste kontrollide arvu ja kestuse piirangute muutmisega.

(44) Mobiilse julgeolekukontrolli õigusraamistiku läbivaatamine on ka samm Schengeni piirieeskirjade artikli 23a rakendamiseks, mis võimaldaks riigipiiril kinni peetud ebaseaduslikud rändajad kiiresti tagasi saata.

Komisjoni tähelepanekud

(45) Enne sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist on Madalmaad alati tuginenud politseikontrollile piirialadel, isegi 2015. aasta rände- ja varjupaigakriisi ning COVID-19 pandeemia haripunktis.

(46) Madalmaade kontrollikoda on järeldanud, et kuigi sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine on ebaseadusliku rände vastu võitlemisel tulemuslikum, ei ole see olnud piiriülese kuritegevuse vastu võitlemisel tulemuslikum kui varasem mobiilse julgeolekukontrolli kord ([9]).

(47) Madalmaade ametiasutused teevad tööd mobiilset julgeolekukontrolli reguleerivate riigisiseste õigusaktide muutmiseks, et parandada ja suurendada õiguskaitseasutuste kontrollide tulemuslikkust, sealhulgas selliste kontrollide arvu ja kestuse piirangute muutmiseks.

(48) Komisjon nendib, et Madalmaade ja tema naaberliikmesriikide vahel on sõlmitud tagasivõtulepingud. Ta märgib, et Madalmaad tegutsevad asjakohaste ELi õigusnormide kohaselt ja kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga, mis käsitleb Schengeni piirieeskirjade ja tagasisaatmisdirektiivi ([10]) kohaldamist sisepiiridel, kus kontroll on taaskehtestatud.

(49) Komisjon leiab, et Madalmaade ametiasutused ei ole esitanud piisavalt teavet selgitamaks, miks õiguskaitseasutuste kontrollid piirialadel ei saa asendada sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist, võttes eelkõige arvesse varasemaid kogemusi mobiilse julgeolekukontrolliga.

IV. LEEVENDUSMEETMED

Madalmaade ametiasutuste seisukoht

(50) Madalmaade ametiasutused väidavad, et nad on võtnud meetmeid tagamaks, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise mõju oleks minimaalne.

(51) Piirivalveasutus püüab liiklust võimalikult vähe häirida ja teeb kontrolli riskipõhiste pisteliste kontrollidena.

(52) Madalmaade ametiasutused hoiavad tihedat sidet kohalike omavalitsustega mõlemal pool piiri. Nad on kohalike omavalitsuste, ministeeriumide ja naaberriikidega suhtluse kaudu jälginud liiklusvooge ja piirialasid alates sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise jõustumisest. Nad ei ole teatanud märkimisväärsest negatiivsest mõjust.

([9]) Algemene Rekenkamer, „Focus op grenscontroles“, aruanne, 3. juuni 2025.

([10]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. september 2023, Association Avocats pour la défense des droits des étrangers (ADDE) jt *vs.* Ministre de l'Intérieur, C-143/22, ECLI:EU:C:2023:689.

(53) Mõned piirialad on märkinud, et sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine võib olla psühholoogiliseks takistuseks, mis võib mõjutada negatiivselt piiriülese koostöö algatusi ning piiriülest tööturgu ja rahvusvahelist ühtekuuluvust.

Komisjoni tähelepanekud

(54) Madalmaade ametiasutuste esitatud teated näitavad, et nad on võtnud kohustuse leevendada sisepiiridel tehtava piirikontrolli mõju, nagu on nõutud Schengeni piirieeskirjade artikli 26 lõikes 3.

(55) Piiriülesele reisimisele avalduva mõju piiramiseks toimub piirikontroll sihipäraselt ja riskipõhiselt.

(56) Madalmaade sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise teatatud mõju on olnud piiratud, mis on leevendanud muret, mida kohalikud omavalitsused väljendasid piirikontrolli taaskehtestamise ajal. Samal ajal on teatatud märkimisväärsetest liiklusummikutest Madalmaade-Saksamaa piiril, mille põhjuseks saab siiski pidada sisepiiridel tehtava piirikontrolli järkjärgulist tugevdamist Saksamaal.

(57) Madalmaad on vastavalt Schengeni piirieeskirjade artiklile 42b teatanud oma piirialadest.

(58) Vastupidiselt aruandele ei ole Madalmaade teadetes nimetatud vastavaid piirialasid, mida sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine puudutab, ega märgitud meetmeid, mida on koostöös Saksamaa ametiasutustega võetud, et kõrvaldada liiklusvoogude häired Saksamaa-Madalmaade piiril. Puudub teave meetmete kohta, mis oleksid kohandatud konkreetsele piirialale või vältimatu reisivajadusega inimeste kategooriale, et tagada piiriülese reisimise sujuvus.

V. SOOVITUSED

(59) Schengeni ala tõrgeteta toimimine sõltub varjupaigaküsimusi käsitleva liidu *acquis*' täielikust ja tulemuslikust rakendamisest. Rände- ja varjupaigaleppe kohaldamise algus 23. juunil 2026 annab olulise tõuke, et leevendada muret kolmandate riikide kodanike ebaseadusliku liikumise pärast või ebaseadusliku rändega seotud rände- ja julgeolekuprobleeme, millele Madalmaad on viidanud sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise õigustamiseks.

(60) Komisjon juhib tähelepanu sellele, et vastavalt rände- ja varjupaigaleppe osaks olevale taustakontrolli määrusele ([11]) tehakse nii välispiiridel kui ka riigi territooriumil toimuva taustakontrolli osana kõiki asjaomaseid andmebaase hõlmav julgeolekukontroll.

(61) Madalmaade ametiasutused peaksid täielikult ära kasutama komisjoni soovituses (EL) 2024/268 ([12]) sätestatud olemasolevaid alternatiivseid meetmeid ja Schengeni piirieeskirjade kohaseid võimalusi. Need meetmed peaksid tugevdama ja täiendama olemasolevaid meetmeid. Need on tõhusamad ja tulemuslikumad vahendid julgeoleku ja rändekontrolli kõrge taseme tagamiseks, ilma et oleks vaja taaskehtestada sisepiiridel piirikontrolli.

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

([12]) Komisjoni 23. novembri 2023. aasta soovitus (EL) 2024/268, mis käsitleb liikmesriikidevahelist koostööd seoses tõsiste sisejulgeolekut ja avalikku korda ähvardavate ohtudega sisepiirikontrollita alas (ELT L, 2024/268, 17.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/268/oj).

(62) Komisjon väidab, et Schengeni piirieeskirjade artikli 23 alusel on endiselt võimalik viia kontrolle piiril läbi viisil, nagu neid praegu tehakse, nimelt riskipõhiste pisteliste kontrollide vormis, ilma et oleks vaja piirikontrolli sisepiiridel ametlikult taaskehtestada või teha julgeolekualaseid kompromisse, tingimusel et nendel kontrollidel ei ole samaväärset toimet kontrollidega piiril, mistõttu peavad nende sagedus, intensiivsus ja kestus jääma piiratuks ([13]).

(63) Komisjon tuletab meelde, et kui Madalmaad võtaksid uuesti kasutusele varasema piirialadel tehtava õiguskaitseasutuste kontrolli tava, võimaldab Schengeni piirieeskirjade artikkel 25 Madalmaade ametiasutustel alati sisepiiridel piirikontrolli viivitamata taaskehtestada, kui see on vajalik, et reageerida ootamatult ettenägematute sündmuste tõttu tekkinud tõsisele ohule, mis mõjutab avalikku korda ja riigi julgeolekut.

(64) Komisjon julgustab Madalmaid arendama edasi koostööd ja teabevahetust oma naabritega, parandades olemasolevate kahepoolsete tagasivõtulepingute või -kokkulepete kohast töökorraldust ja/või Schengeni piirieeskirjade artikli 23a kohase üleandmismenetluse kohaldamise praktilist korda, ning tugevdama oma kahepoolsete politseikoostöö lepingute alusel tehtavat koostööd.

(65) Madalmaad peaksid kõrvaldama kõik õiguslikud või tegevuslikud takistused Schengeni piirieeskirjade artiklis 23 nõutud alternatiivsete meetmete, näiteks riigisisese õiguse kohaste piirangute tulemuslikkuse suurendamise ja kohaldamisala laiendamise teelt.

(66) Madalmaade ametiasutuste kehtestatud alternatiivsete meetmete ulatust ja laadi arvesse võttes peaksid Madalmaad töötama selle nimel, et kaotada järk-järgult piirikontroll sisepiiridel (maismaa- ja õhupiiridel). Komisjon hoiab selle eesmärgi saavutamiseks tihedat sidet kõigi asjaomaste liikmesriikidega.

Brüssel, 2. juuni 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Magnus BRUNNER

([13]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. juuni 2017, kriminaalasi, milles süüdistatav on A, C-9/16 (ELT C 277, 21.8.2017, lk 10).